

[Udenrigsministeren.]

Protokol jeg hermed tillader mig at forelægge for det høje Ting.

Ifølge Protokollen sættes Fristen for Opsigelsen til Datoen den 10. Juli 1946 i Stedet for 10. Juli 1942. Hvis Østgrønlandsoverenskomsten ikke er opsagt inden 10. Juli 1946, vil den løbe videre for en 20-aarig Periode, fra 1946 til 1966.

Forslaget til Rigsdagsbeslutning har været forelagt for Landstinget og er der blevet enstemmigt vedtaget, og jeg vil gerne her, ligesom jeg gjorde i Landstinget, understrege, at det lykkedes, hvad ikke var underligt, Norges Udenrigsminister og mig at komme til Enighed om dette Forhold i Løbet af meget kort Tid. Jeg vil ogsaa gerne have Lov til at fremhæve den ganske særlige Betydning blandt udenlandske Statsmænd, som Udenrigsminister Trygve Lie havde for Danmark i Nordmændenes Udlændighedstid 1940—45. Vi, der havde med Arbejdet at gøre i London, og alle Danske, som arbejdede ude, ved, hvorledes Trygve Lie paa enhver Maade søgte at hjælpe os i vort Arbejde og var os en overordentlig Støtte og ogsaa kunde være det med den særlig fremtrædende Stilling, han havde hos de Allierede og ganske særlig hos den engelske Regering.

Jeg er helt overbevist om, at paa samme Maade som Landstinget hurtigt og enstemmigt har vedtaget denne Rigsdagsbeslutning, vil ogsaa det høje Folketing kunne gøre det i Erkendelse af det naturlige og rimelige i den og som et Udtryk for den Samarbejds og Forstaaelsens Aand, som skal herske mellem Norge og Danmark.

Hartvig Frisch: Jeg tror ikke, at den højtærede Udenrigsminister vil blive skuffet i sine Forventninger om, at dette Ting ligesom det høje Landsting vil behandle denne Sag hurtigt.

Den er let overskuelig, som det ogsaa fremgaar af Udenrigsministerens Forelæggelse og af de Bemærkninger, der er tilføjet, idet det kun drejer sig om en Forlængelse af Opsigelsesfristen, som hidtil har været sat til 1942, men som nu forlænges til 1946 under naturlig Hensyntagen til, at vore to Lande paa det Tidspunkt, da Fristen udløb, ikke var i Stand til selv at foretage Forhandlinger.

Der vil næppe være Grund til paa nogen Maade at berøre selve Sagens Realitet; men jeg synes ikke, jeg vil undlade ogsaa paa mit Partis Vegne at benytte Lejligheden til ligesom den højtærede Uden-

rigsminister at udtrykke vore Følelser for vort Broderland, Følelser, som blev uddybet under Besættelsens Aar, og som har faaet et saa stærkt Udtryk nu, da vi er blevet frie. Vor Skæbne var fra Besættelsens Begyndelse forskellig, men vor Ulykke føltes fælles, og det Brødersind, som Norge ved saa mange Lejligheder under Krigen har vist os, har vakt Beundring og Taknemmelighed i dette Land. Derfor tror jeg, man kan sige, at der næppe vil kunne tænkes nogen bedre Baggrund end den foreliggende for de Forhandlinger, som til sin Tid forestaar.

Med disse ganske faa Ord vil jeg paa mit Partis Vegne anbefale det høje Ting hurtigt at vedtage dette Forslag til Beslutning.

Bøgholm: Østgrønlands-Traktaten af 1924 skyldtes Danmarks Ønske om at imødekomme de norske Interesser. Norge er som intet andet af de nordiske Lande et Havets Land og henter sine Rigdomme hjem fra Havet. Dette Forhold giver vort norske Broderland en Række overordentlig store arktiske og antarktiske Interesser, og der var da ikke noget unaturligt i, naar norske Fangstinteresser kastede Blikket paa de grønlandske Vidder. Gennem Grønlands-Traktaten af Juli 1924 blev der givet Norge og de norske Statsborgere de samme økonomiske Muligheder, som vort Land og dets Borgere havde. Med denne Traktat blev Østgrønland fra at være et lukket Land i vidt Omfang et aabent Land. Fra norsk Side fik man Ret til at øve Næring, til at erhverve Grund og til at bygge Telegrafstation. Gennem to Traktater af 1925 udvidedes de norske Rettigheder til ogsaa at gælde for engelske og franske Statsborgere.

Østgrønlands-Traktatens Løbetid blev fastsat til 20 Aar, saaledes at den skulde løbe videre, dersom Opsigelse ikke fandt Sted i Henhold til Traktatens Bestemmelser herom. Da Traktaten udløb, medens baade Danmark og Norge var besat, har den norske og den danske Udenrigsminister fundet det rigtigt at udsætte Opsigelsesfristen til 1946. Det vil da være muligt i Ro at gennemgaa det Erfaringsmateriale, der staaar til Raadighed fra de to Aartier, der nu er forløbet.

Jeg kan ikke tænke mig, at de Principper, der ligger til Grund for 1924-Traktaten, vil møde Modstand fra nogen Side. Der kan naturligvis være Detaljer at ændre. Jeg vil gerne pege paa een: Jeg har Indtryk af, at den grønlandske Befolkning i